

שם: _____

כיתה: _____

שילוב ילדים בעלי מוגבלויות בכיתה

יחידת לימוד שיתופית

היחד ינצח!

1 מורים יקרים, היחידה שלפניכם מבוססת על עקרונות הלמידה המשמעותית בדרך של עבודת חקר שיתופית. למידה שיתופית מזמנת שיח, הכלה, כבוד הדדי, הנאה והעמקה.

הרבה מורים חוששים מהוראה שיתופית בעיקר בשל החשש שתלמידים אחדים ישתלטו על הקבוצה ומאידך תלמידים שיזדנבו מאחור, לאור זאת היחידה נבנתה באופן בו כל אחד מחברי הקבוצה חייב להיות שותף פעיל ולומד.

המלצות:

- 2 • להשקיע בשיעור ראשון בכללי למידה שיתופית וחשיבותה.
- למנות חבר/ה שאחראי על העריכה הסופית של התוצר.
- בכל קבוצה יהיו ארבעה תלמידים ובכל משימה יתחלף המנחה.
- תפקיד המורה אינו להעביר את הידע לתלמידים אלא להדריך אותם להבניית הידע באופן עצמאי.

3 מלבד מיומנות עברית: הבנה, הבעה ומיזוג מקורות מידע ליחידה ערך מוסף של קבלת האחר.

מוזמנים ליצור קשר.

מידע נוסף על למידה שיתופית

מצגת למורה בכיתה

משימה 5:
הכנת התוצר והצגתו
רפליקציה

משימה 4:
חקר לקראת התוצר סקר וריאיון

משימה 3:
חקר לקראת התוצר קריאת מאמרים

משימה 2:
צפייה מונחית בסרט בחזית הכיתה

משימה 1:
כללי למידה שיתופית

תלמידים יקרים, לאחרונה רווחת העמדה שיש לשלב תלמידי חינוך מיוחד בכיתות רגילות. במהלך המסע נצא למחקר דרך מגוון מקורות מידע. בסיום המסע תתבקשו לכתוב את עמדתכם המנומקת בסוגיה זו. בהצלחה רבה, צוות עברית.

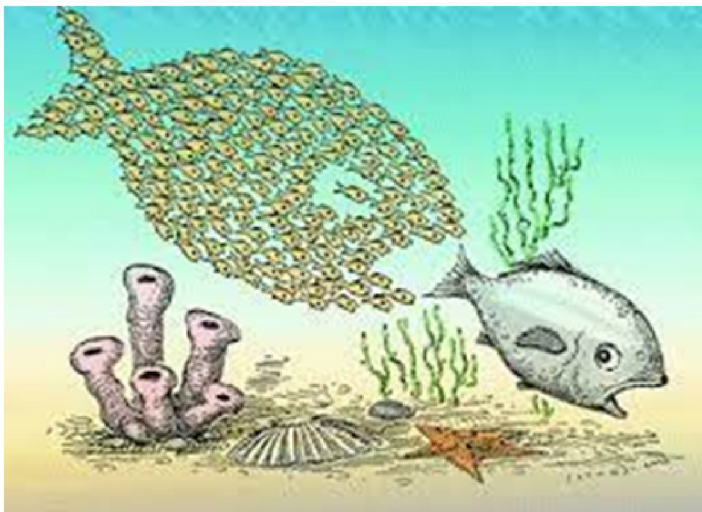
אנו יוצאים לדרך של עבודה משותפת ולכן כדאי שנקבע כללים לעבודה משותפת, כל אחד מחברי הקבוצה יאמר כלל אחד ונציג הקבוצה יכתוב את הכללים, לאחר הסבב הראשון תוכלו להוסיף כללים נוספים.

כללים לעבודה משותפת:

דונו בקבוצה: מדוע חשוב להעלות רעיונות ביחד? מדוע חשוב לבחון את הרעיונות שכולם מעלים?

כללים נוספים מהמורה:

אין להתקדם בתוצר ללא אישור של המורה לסיום שלב, בבקשה לחכות בסבלנות כשהמורה נמצא/ת בקבוצה אחרת, עליכם לתייק את דפי המשימות בתיק עבודות קבוצתי שימו לב למחווון בעמוד הבא.

שימו לב, בסיום כל משימה מלאו את המחווה המצורף.

מדידה מעטה	לפעמים	במידה רבה	קריטריונים להערכה	
			קריטריונים להערכה עצמית	משימה 1
			לקחתי חלק ביצירת כללי העבודה בקבוצה.	
			קריטריונים להערכת הקבוצה בה עבדתי	כללי עבודה בקבוצה
			הקבוצה כתבה לפחות ארבעה כללים לעבודה משותפת.	
			הקבוצה עמדה בזמן שנקבע, לסיום משימה זו.	
			קריטריונים להערכה עצמית	משימה 2
			לקחתי חלק באיסוף המידע מהסרט.	
			שיתפתי את חברי ברגשותי בעקבות הצפייה.	בחזית הכיתה
			קריטריונים להערכת קבוצה בה עבדתי	
			חברי הקבוצה חלקו ביניהם את העבודה לאיסוף המידע.	
			הקבוצה הצליחה לאסוף את כל המידע הדרוש בעקבות הצפייה.	
			הקבוצה עמדה בזמן שנקבע, לסיום משימה זו.	משימה 3
			קריטריונים להערכה עצמית	
			קראתי את המאמר.	
			עביתי על כל השאלות.	קריאת מאמר
			קריטריונים להערכת הקבוצה בה עבדתי	
			הקבוצה כתבה יחד שאלות לראיון.	משימה 4
			הקבוצה יצאה לראיון / סקר לאיסוף מידע.	
			הקבוצה עמדה בזמן שנקבע, לסיום משימה זו.	
			הקבוצה ערכה דיון ענייני כדי לשכנע את חברי הקבוצה בכך שבחירתם היא הנכונה.	משימה 5 כתיבת טיעון
			התוצר מנסח בצורה ברורה ומשלב בתוכו את כל המידע שלמדתי.	

שלב א: האם נפגשתם בסביבתכם הקרובה עם אדם בעל מוגבלות? ספרו על המפגש ועל תחושותיכם בעקבותיו.

שלב ב: כעת תצפו יחד בסרט הדרמה האמריקאי 'בחזית הכיתה' (באנגלית Front of the Class). הסרט יצא לאקרנים בשנת 2008 והוא מבוסס על ספר שנכתב על בראד כהן: "בחזית הכיתה", איך תסמונת הטורט הפכה אותי למורה שמעולם לא היה לי".

ענו על השאלות לפני הצפייה בסרט:

- מה ידוע לכם על תסמונת הטורט?
- האם לדעתך לאדם עם תסמונת הטורט תהייה אפשרות להשתלב בחברה רגילה?
- אם אדם עם תסמונת טורט היה מגיע אליך לראיון עבודה, כיצד היית מגיב?

אחרי הצפייה בסרט תצטרכו לחוות את דעתכם על התנהגותם של המשתתפים במהלך הסרט: (1) בארד, (2) מנהל בית הספר וצוות המורים, (3) החברים בבית הספר, (4) משפחתו של בארד.

חלקו את המשימה בין חברי הקבוצה

אני צופה בסרט ב _____
כיצד התמודדה הדמות עליה אתה מתצפת עם תסמונת הטורט?

Blank lined area for student responses.

- משימה 5:
הכנת התוצר והצגתו רפליקציה
- משימה 4:
חקר לקראת התוצר סקר וריאיון
- משימה 3:
חקר לקראת התוצר קריאת מאמרים
- משימה 2:
צפייה מונחית בסרט בחזית הכיתה
- משימה 1:
כללי למידה שיתופית

לרשותכם שני מאמרים העוסקים בשילוב ילדים בעלי מוגבלויות
בכיתה רגילה.

המאמר הראשון מביא מחקר בתחום

והמאמר השני מתאר ניסיון שילוב של ילד עיוור בכיתה רגילה.

קראו את המאמרים וענו על השאלות.

מאמר 1

מאמר 2

שילוב ילדים בעלי צרכים מיוחדים במערכת החינוך הרגילה

מעובד על פי, סקירת ספרות 2006

מחברים: מירב מרום ; קרן בר-סימן טוב ; אסף קרון ; פזית קורן .

רעיון השילוב של ילדים בעלי צרכים מיוחדים בכיתה רגילה גובש בעקבות תפיסה הטוענת כי הילד בעל הצרכים המיוחדים הוא שווה זכויות לילד שאינו מוגבל, ועל כן זכותו הבסיסית היא ללמוד יחד עם עמיתיו, בני אותה קבוצת גיל בתוך מערכת חינוך אחת.

לילד בעל צרכים מיוחדים המופרד מבני גילו, עלולים להיגרם קשיים רבים, ההפרדה של הילד בעל הצרכים המיוחדים משאר החברה, הינה אפליה שנועדה להקל על חייהם של הסובבים אותו בחברה הרגילה שמעדיפים לדחוק הצידה את החלשים. לכן טיעונים לפיהם הילד החריג זקוק לסביבת לימודים מיוחדת כדי להגן עליו, הינם טיעונים המצביעים על אפליה של הילד בעל הצרכים המיוחדים ולא על התחשבות בו.

הפניית ילדים בעלי צרכים מיוחדים לחינוך מיוחד מעבירה את כובד האחריות הטיפולית מבית-הספר הרגיל, אל הפרט המוגבל והצוות המטפל, ובכך משחררת את מערכת החינוך מאחריות ומהצורך להתמודד עם בעיות של ילדים אלה. אמנם נכון הדבר כי יש ילדים חריגים הזקוקים ליותר הוראה וליותר זמן ללמידה, אולם באופן עקרוני הילד החריג אינו זקוק להוראה השונה במהותה מן ההוראה הניתנת לילד הרגיל.

חוקרים נוספים טענו כי בידודו של ילד מוגבל במסגרות חינוך מיוחד מקשה עליו להסתגל ולהתמודד עם אוכלוסייה רגילה. קושי זה יורגש בפרט בעת שילובו של אדם בוגר בעל צרכים מיוחדים בחברה רגילה לאחר שכל שנותיו למד במסגרות מבודדות. הפרדה זו, מסבירים החוקרים, מטביעה תווית שלילית בילד החריג, תווית שהייתה יכולה להימנע אלמלא הוא הופרד מהחברה הרגילה. מחקרים מעידים כי תחושת ההערכה העצמית של האדם החריג יכולה להשתפר כאשר הוא משולב במערכת החינוך הרגילה (Klingner, 1998).

1. במאמר מוצגים נימוקים שונים התומכים בשילוב של ילד בעל מוגבלות בכיתה רגילה, כתבו שלושה נימוקים.

2. מה תגובת מחברי המאמר כלפי הטענות המתנגדות לשילוב של ילדים בעלי צרכים מיוחדים בבתי הספר? השלימו את החסר:
טענת המתנגדים לשילוב בפסקה 2: הילד החריג זקוק לסביבת לימודים מיוחדת כדי להגן עליו.

תגובת מחברי המאמר כלפי טענה זו: _____

טענות המתנגדים לשילוב בפסקה 3: יש ילדים חריגים הזקוקים ליותר הוראה וליותר זמן ללמידה.

תגובת מחברי המאמר כלפי טענה זו: _____

3. מדוע תחושת ההערכה העצמית של האדם החריג יכולה להשתפר כאשר הוא משולב במערכת החינוך הרגילה? בחרו בתשובה הנכונה על פי המאמר:
- א. מפני שבמערכת החינוך הרגילה תהיה לו תווית של ילד שונה ומוגבל.
 - ב. מפני שכאשר מערכת החינוך תקבל אליה את הילדים החריגים היא תגלה רגישות כלפיהם.
 - ג. מפני שכך הילד החריג לא ירגיש הבדל בינו לבין שאר בני גילו.
 - ד. מפני שצוות המורים ידע להעצים את ההערכה העצמית של הילד החריג.

"למה הילד שלי צריך ללמוד עם ילד עיוור?"

מעובד על-פי ד"ר רותי בן-זאב, יועצת חינוכית

ynet: 07.12.09

שחר (שם בדוי) הגיע אלינו לבית הספר לכיתה ד', אחרי מאבקים קשים של משפחתו לרשום אותו לבית ספר רגיל. זאת למרות ששחר עיוור ובנוסף, סובל מלקויות למידה כמו בעיות קשב וריכוז ורמת שמיעה ירודה באוזן אחת. הוא צעד בליווי הסייעת שלו לתוך בית הספר בחשש גדול.

בחדר שלי, בשיחה מקדימה לכניסתו לכיתה, אמר לי: "המשפחה והחברים הקרובים אלי, שלמדו להכיר אותי, אוהבים ומקבלים אותי כמו שאני. הילדים שלא מכירים אותי, מרחמים עלי ופונים אלי כאל חירש ואפילו מפגר. אני מפחד שהילדים ידחו אותי. גם העובדה שיש לי סייעת צמודה מהווה בעיה. הילדים מרגישים שהם צריכים את הסייעת כמתווכת בינינו, אבל אני יכול להסתדר בלי הסייעת בקשר שלי עם הילדים בכיתה".

הילדים דווקא שמחו על כניסתו של שחר לכיתה. הם התפעלו מהמחשב שלו. מחשב עם תוכנה שגם מדברת, גם מקריאה את מה שרואים על המסך וגם, באמצעות מכשיר שמחובר אליה, מציגה כתב ברייל. הם קיפצו בשמחה סביבו ובהפסקות רבו ביניהם על האפשרות לגלוש במחשב של שחר.

שחר היה עצוב. "אני לא תמים. הם שמחים במחשב שלי ולא בי. הם שוכחים שהיכולות שלי ושלהם זהות. אני לא מוגבל במחשבה. אני לא מוגבל בשיחה. אין סיבה שלא אתחבר עם ילדים שרואים".

באסיפת ההורים, ההורים מחו על כניסתו של שחר לכיתה. מדוע הילדים צריכים להתמודד עם ילד כל כך חריג? הורה אחר הוסיף: "הילדים לא יכולים להשתולל ולהתנהג בטבעיות בכיתה. למה הם צריכים את העומס הזה על הכתפיים שלהם?" ההורים מחו נגד כניסתו של שחר לבית הספר. לדבריהם, מדובר בכיתה רגילה. "שחר הופך את הכיתה של ילדינו לכיתה חינוך מיוחד. אנחנו לא רוצים בכך".

בשיחות שלי עם שחר, ניסיתי לחזק בו את תחושת הביטחון העצמי ביכולותיו. המאמץ הטיפולי התמקד בכלים להעלאת המודעות העצמית של שחר לנוכח היחס אליו נחשף מצד החברה. כדי שהחברה לא תרחם עליו הוא היה צריך להפסיק לרחם על עצמו. במקביל, ליוויתי את האם בלבטים והקשיים שעברה בהתמודדותה עם שחר ועם המערכת החינוכית.

בעבודתי, אני מופתעת שוב ושוב לגלות עד כמה נפוצה תופעת הקטלוג. אנחנו שמים אנשים בתבניות לפי מראה חיצוני (יופי, פגמים, מוגבלויות, אסתטיקה וכו') והסטיגמה לא מאפשרת לנו להיפתח ולהכיר את האיכויות שמסתרות מתחתם. אבל לא רק אנחנו כחברה אשמים בסטיגמות שנוצרות. כדי שתהיה קבלה מלאה של כל אדם באשר הוא - צריכים להתקיים יחסים שוויוניים.

שחר סיים את לימודיו בבית הספר ועבר בחינות בגרות עם התאמות למוגבלותו בהצלחה מרובה.

אני מקווה שסיפור זה "יפקח את העיניים" של כולנו, ויאפשר לאנשים עם מוגבלויות להשתלב בחברתנו ללא דעות קדומות.

ענו על השאלות:

1. מדוע חשוב לציין שכותבת המאמר היא ד"ר רותי בן-זאב יועצת חינוכית?

2. מה הקשר הלוגי בין טקסט 1 ובין טקסט 2? בחרו תשובה אחת נכונה:

א. השתלשלות כרונולוגית

ב. בעיה ופתרון

ג. הכללה ודוגמה

ד. תופעה וגורמיה

3. באסיפת ההורים, ההורים מחו על כניסתו של שחר לכיתה.
א. מה הן טענות ההורים?

ב. האם לדעתכם, ניתן לפתור את הבעיות שהציגו ההורים? נמקו תשובתכם.

4. בסוף המאמר הכותבת מזכירה את תופעת "הקיטלוג" ו"הסטיגמה" גם במאמר הראשון יש אזכור לתופעה. כיצד נקראת התופעה במאמר הראשון?

5. מדוע הוסיפה הכותבת מירכאות בשורה ... של המאמר: "יפקח את העיניים"
בחרו תשובה אחת נכונה:

- א. כי המשמעות של המילים הפוכה מהמשמעות המקובלת.
- ב. כי הביטוי הוא בסלנג בעברית יום-יומית.
- ג. כי הביטוי לקוח ממקור אחר.
- ד. כי הכותבת רצתה להדגיש את המשמעות הכפולה של הביטוי.

היוצא דופן, האחר אותי מסקרן... אנו בבית הספר רוצים להכיר את עולמו, להכיר את סביבתו הטבעית, להבין את קשייו ודרך התמודדותו. נוכל להכיר את האחר בעזרת ראיון לאנשים בסביבתו הקרובה. תלמידים יקרים, בחרו דמות מחייו של הילד (משפחה/ חברים/ מורים), וכתבו שאלות שהייתם רוצים לשאול אותה.

Handwriting practice lines consisting of ten horizontal blue lines, with red vertical lines on the left and right sides.

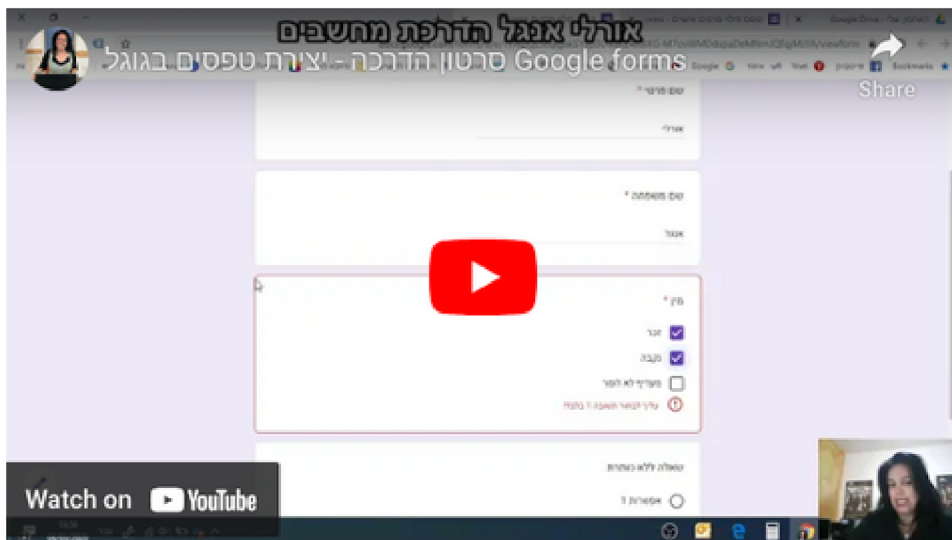
בקשו את רשותו של המראוין והציגו לו את השאלות. כתבו את תשובותיו. מה התחדש לכם בעקבות הריאיון?

מה ההמון חושב על השילוב. בחרו אוכלוסיה שתרצו לסקור: הורים/ מורים/ גננות/ בני נוער.

הכינו שאלון בקובץ פורמס ובו ארבע שאלות. הפיצו את השאלון והציגו את הממצאים.

A large area with horizontal blue lines for writing, bounded by vertical red lines on the left and right sides.

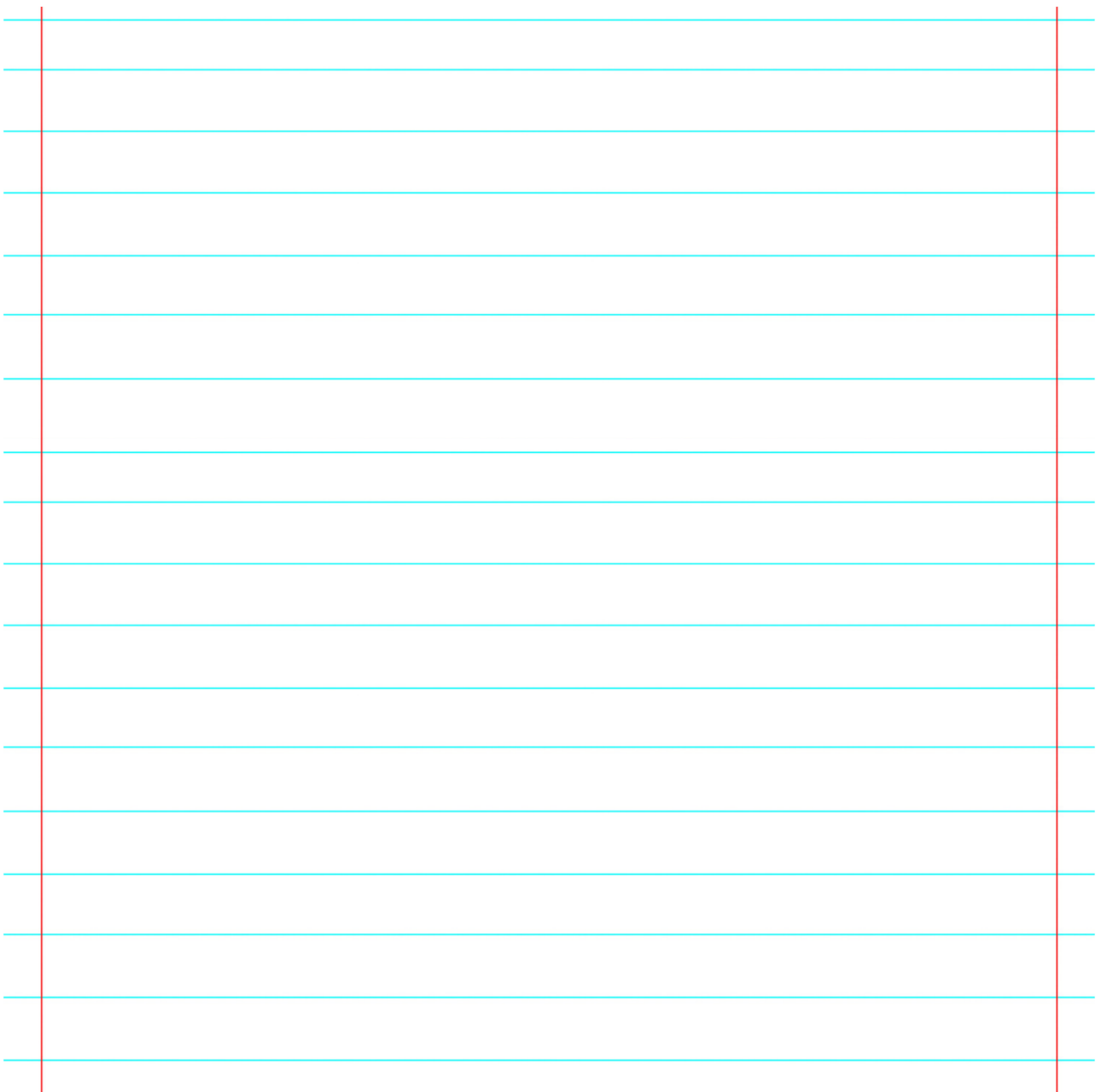

- משימה 1:**
כללי למידה שיתופית
- משימה 2:**
צפייה מונחית בסרט בחזית הכיתה
- משימה 3:**
חקר לקראת התוצר קריאת מאמרים
- משימה 4:**
חקר לקראת התוצר סקר וריאיון
- משימה 5:**
הכנת התוצר והצגתו רפליקציה

לאחרונה רווחת העמדה שיש לשלב תלמידי חינוך מיוחד בכיתות רגילות, דונו בקבוצה על עמדה זו.

בעקבות הדיון, כתבו מאמר טיעון האם אתם מסכימים עם עמדה זו, והציגו נימוקים לעמדתכם תוך התבססות על המאמרים, הריאיון ובהסתמך על הסרט שצפיתם בו: "בחזית הכיתה".

בכתיבתכם שימו לב למבנה, ללכידות, לתוכן, ללשון תקנית ולסימני פיסוק.

מהם הדברים
החדשים
שלמדת
במהלך
העבודה (תוכן,
עבודת צוות)?

האם לדעתכם
העבודה
השיתופית תרמה
ללמידה איכותית
יותר? נמקו.

מה עוד היית
רוצה ללמוד
בנושא?

במת שיתוף

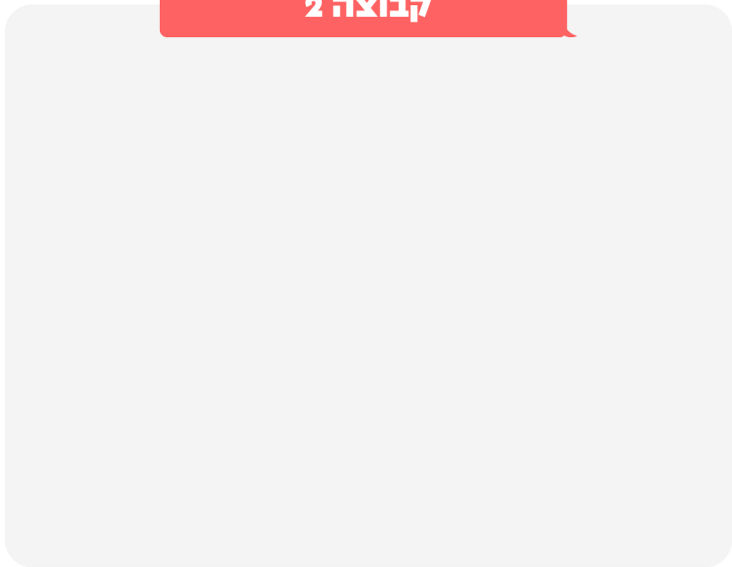
יש לי מה להגיד! 2

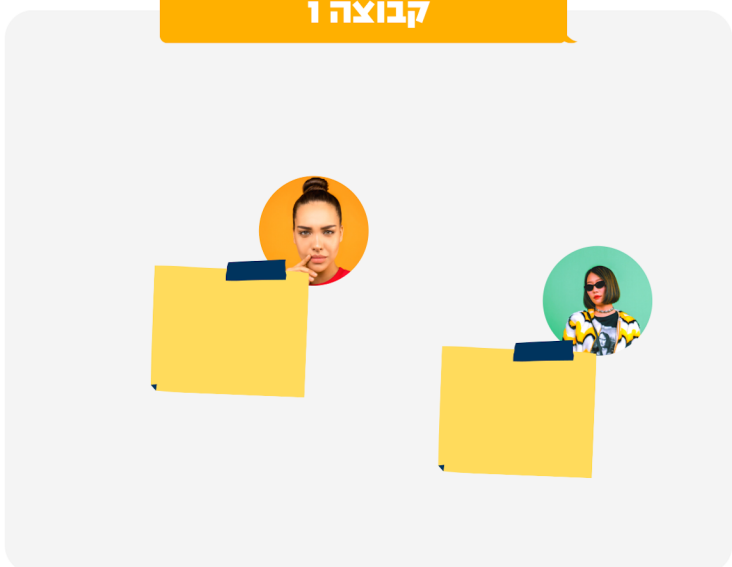
בחרו פתקית 1

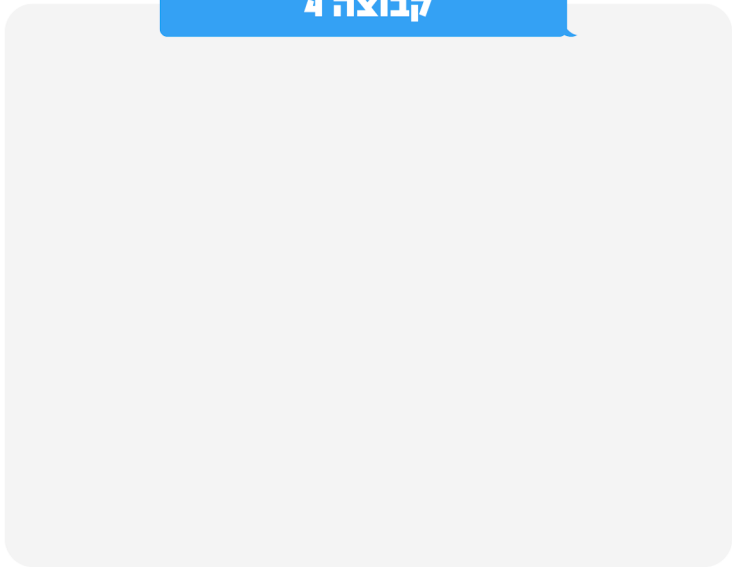
קבוצה 2

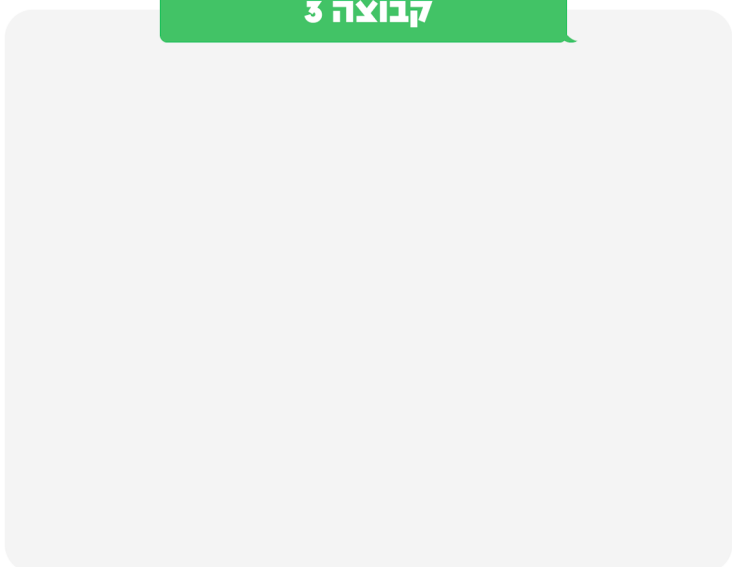
קבוצה 1

קבוצה 4

קבוצה 3

בהצלחה

